

Ioan Miclău:

NEMESII SUNT OSENI?

“Da, cel puțin cei din Gepiu se știu că au strămoșii veniți din Gutai și mai exact din Oasul maramuresan. Interesant este însă, cum și de unde și-au câștigat câteva familii românești osenești toponimul de “nemesesți”, din care apoi va deriva numele de Nemes!” Din Gepiul Bihorului, Gheorghe Siliu, e prietenul meu bun, deși mai tânăr cu ceva decât mine, eu îl respect mult pentru că este un bun slujitor al Bisericii Creștine Ortodoxe Române din Oradea. Actual Preot la Biserica Albastră - Viile Orazi. Straduator în cele sfinte, cu o inimă cerească așezată într-un trup omenesc, deci om ca toți oamenii; iubitor de adevăr și de iubire între oameni. Domnia sa, este tot un Nemes, adică Gheorghe Nemes.”

După ani de zile rataciti de mine prin lume, ne-am întâlnit iar în satul nostru natal Gepiu în 2001, Anii Domnului.” Deci clipele reîntâlnirii au fost minunate și de neuitat de grabă, ne-am povestit de vremurile copilăriei, a vieții noastre omenesci grea dar frumoasă, a timpului infinit și totuși atât de scurt vieții omului. Între altele eu îi spusese prietenului meu, cum tot studiind eu din plăcere folclorul românesc, când bihorean, când bucovinean, când maramuresan, am dat peste originea toponimică a numelui de Nemes și la baza careia stă o legendă istorică, despre faptele unor români maramureseni traitori în tinuturile Borsei.”

-Ce zici? Țam întrebat - accepti ideea mea de a scrie despre această legendă adevărată, câteva sere, așa de dragul amintirilor ce mi se par însă prețioase?

-Da, cu plăcere Ionica, îmi faci chiar o bucurie, o amintire de la tine!

Zis și făcut! Nicolae Densușeanu aprecia cu multă convingere la vremea sa că: “În poporul român țărănesc se găsește astăzi mai multă istorie veche, națională, povestită de bătrâni, decât se propune în toate școlile noastre.” Perfectă formulare - mi-am zis mie însumi. Ba începui și eu să înțeleg că “poezia populară” comportă în timp și spațiu, acel ferment folcloric ce nu e altceva decât istoria unui popor, a unei familii, asadar a unui nume chiar.

Folclorista din Borsă osenească, Valerica Stetco, în prefata cărții sale “*Poezii populare din Țara Maramuresului*”, notează : “Dincolo de orice considerații ce s-ar putea face în legătură cu folclorul, ideea că el este oglinda vieții și istoriei unui neam, pare cea mai completă și profundă.” Perfect și adevărat. Mi-a plăcut deci să constat unitatea de sentiment, mai bine zis, reflecții comune, chiar identice la folcloristi. Sunt sigur că dl Crăciun Parasca, folclorist renumit al Bihorului, nu ar

anula nici o virgula macar din enuntul Valericei Stetco. Oricum, sunt convins ca oseauca de la Borsa, imi este o adevarata profesoara in materie, deaceia am si asezat-o imediat pe scara valorilor, alaturi de Alexandru Voevidca, al Bucovinei; folcloristul bucovinean ce adunase cantecele vetrei sale in volumul "*Cantece populare din Bucovina*", editie ingrijita apoi de Vasile Nicolescu si Cristina Radulescu- Pascu.

Asadar, atras acum de folclorul maramuresan, m-am apucat sa o citesc pe Valerica. De aici legenda "nemesestilor" oseni se dezvaluie singura. Borsa conserveaza bogate stiri istorice, transmise oral din batrani, din generatie in generatie. Astfel, chiar la Borsa, spune legenda din batrani, a fost luata "cununa" (coroana) imparatului tatarilor" -caci muresenii au taiat padurea (strategie mostenita de la Daci), apoi a rasturnat padurea peste tatarsi, " de io omorat," Taietorii si tapinarii borseni care au taiat padurea s-au tras din 3 familii romanesti, si anume: Timis, Stetcu, si Mihali. Acestia au ramas in legenda Borsei.

"Mare a fost bucuria imparatului de la Vieana - ca n-au ajuns tatarsii la ei, asa s-a indurat acesta, ca multa vreme aceste familii nu au platit impozit la stat, drept recompensa pentru vitejia lor, adica au capatat nemesig". Ceea ce insemna loc de cinste, familie de vita buna. Urmasii acestor familii borsene erau mandrii de vitejia parintilor lor, si s-au chemat nemesesti si ei, de unde a derivat apoi numele de Nemes, si trecut ulterior in certificatele de nastere ale vremii.

Deci, Nemesii osenesti nu sunt unguri si nici habsburgi, ci suflete romane de cea mai buna calitate. Asa a fost istoria imperialilor, incercarea de asimilare, dar cum romanul e bastinasul Europei, cine sa-l asimileze? La asimilat desigur Roma imperiala in Dacia!

Eu sunt Ioan - asa a avut mama placere sa-si boteze pruncul - dar "notarul cu pana" al anilor '40 din Gepiu, stia limba lui, si-a scris in registru - Ianos. Tata tatalui meu era a Pavelii Cuiului, roman pe linie, om sarac dar bastinas acolo. Asa ca in Nemesii, Ianosii si Peterii nostrii stau aborigene suflete romanesti. Istoriceste vorbind, locuitori acolo cu mult inainte de vremea cand navalirile barbare amenintau Bizantul. Si erau atuncea in Europa vre-o 3-4 neamuri sigure, ca spre exemplu: Britonii, Germanii, Dacii.

In sfarsit, iata dar cum printr-un amanunt folcloric, dintr-un vers a unei poezii populare, se poate intra de fapt in realitatea unei istorii stravechi, poate tot cuaceeasisiguranta,cu care studiile de specialitate historica pot aborda verosimilitatea unor aspecte istorice. Si s-au extins apoi nemesestii coborand din M-tii Gutaiului prin mai multe regiuni, de au ajuns si in Gepiu, unde traiesc azi mai multe familii ale nemesestilor."